

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

1-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 1 (5) - 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Xadjamuratova Matlyuba Xashimovna</i> YOSHLARNI IJTIMOIIY HIMOYA QILISHNING TARIXIY ILDIZLARI	11-15
<i>Abdimo‘minov Oybek Bektemirovich</i> MARKAZIY OSIYODA KO‘PTOMONLAMA MUNOSABATLAR: TARIXIY YONDASHUVLAR, SIYOSIY VA IQTISODIY INTEGRATSIYA	16-22
<i>Шадманов Турдибай Рузибаевич</i> ПРОБЛЕМЫ ПЛАНИРОВАНИЯ ПРИ СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЬЯ В УЗБЕКИСТАНЕ В ПЕРИОД 1940-1960 ГГ	23-27
<i>Мирзаева Наргиза Беркиновна, Рузиева Мухлиса Баходир кизи</i> ИНВАЛИДНОСТЬ И ЕЕ ИСТОРИЯ. СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА ИНВАЛИДОВ В УЗБЕКИСТАНЕ	28-33
<i>Abdug‘aniyev Bekzod Abduvali o‘gli</i> SUG‘DIYLARDA DIN MASALASI: ZARDUSHTIYLIK VA MAZDAKIYLIK	34-40
<i>Umrzoqov Maqsud Shokirovich</i> V.L.VYATKINNING SAMARQANDNING TARIXIY YODGORLIKLARINI O‘RGANISHGA DOIR ISHLARI	41-46
<i>Ochildiyev Lochinbek</i> QASHQADARYO VOHASI TARIXIY-MADANIY YODGORLIKLARI, ZIYORATGOHLARI ULARNING TARIXIY-ETNOGRAFIK XUSUSIYATLARI	47-56
<i>Mamatqulov Bekzod, Bozorov Alisher</i> O‘ZBEKISTONDA SANOAT TARMOQLARINING RIVOJLANISHIDA JANUBIY VILOYATLARNING O‘RNI (1924-1991-YILLAR)	57-64

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Мамажонов Акрамжон</i> МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР (УМУМЛАШГАН ДАРОМАДЛАР) ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ ВА УНИ ШАКЛЛАНИШИ	65-71
<i>Xolmuratov Xolilla</i> O‘ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISH VA ENERGO-SAMARADORLIKNI OSHIRISH ISTIQBOLLARI: IQTISODIY VA IJTIMOIIY TAHLIL	72-83
<i>Karimov Khojakbar</i> INNOVATION POTENTIAL AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN’S MANUFACTURING SECTOR: ENHANCING EFFICIENCY THROUGH AI-DRIVEN MANAGEMENT OF INNOVATIVE INFRASTRUCTURES	84-90
<i>Тўлаков Улуғбек Тошмаматович</i> СОЛИҚ МАЪМУРИЯТЧИЛИГИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА ИННОВАЦИОН ЁНДАШУВЛАР	91-105

<i>Xolmurotov Fozil</i> RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH VA EKSPORTNI RIVOJLANTIRISH ORQALI MINTAQAVIY IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH: NAZARIYA VA AMALIY YONDASHUVLAR	106-118
<i>Komilov Bakhtiyorjon</i> OPPORTUNITIES AND CHALLENGES IN E-COMMERCE LOGISTICS IN CENTRAL ASIA	119-129
<i>Abdusattorov Sodiqjon</i> TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI TURLARI	130-134
<i>G'anibayev Ilxomjon</i> AUDITORLIK DALILLARI ISHONCHLILIGINI TA'MINLASHDA INTERVYU USULINING AHAMIYATI	135-145
<i>Akhmedov Khasan</i> ISSUES OF IMPROVING THE SYSTEM OF COMPENSATION PAYMENTS UNDER COMPULSORY CIVIL LIABILITY INSURANCE	146-153
<i>Саттаров Абдусамат Умиркулович</i> МИНТАҚАВИЙ ИҚТИСОДИЁТДА БАҲОЛАШ МЕТОДИКАСИ ВА УНДА ЭКОНОМЕТРИК УСУЛЛАР	154-159
<i>Musamukhamedov Azimjon Jamoliddinovich</i> O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MIKROMOLIYA: BARQARORLIK VA FAROVONLIK SARI ADOLATLI YO'L	160-168
09.00.00 – FALSAFA FANLARI	
<i>Xaitov Elmurod Bekmurodovich</i> DUNYO AHOLISINING O'SISH DINAMIKASIGA TA'SIR ETUVCHI IJTIMOIIY KO'RSATKICHLAR VA AHOLI HAYOT SIFATI	169-174
<i>Abdullayeva Xulkar Raxmatullayevna</i> BIOEPISTEMOLOGIYA YOKI EPISTEMOLOGIYADA FANLARARO YONDASHUVLAR	175-179
<i>Sulaymonov Maxmudjon Shuxratbekovich</i> O'ZBEKISTONDA FUQAROLIK POZITSIYASI SHAKLLANISHIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI IJTIMOIIY OMILLARNING FALSAFIY TAHLILI	180-185
<i>Berdaliyeva Sevara</i> YUSUF XOS HOJIBNING AXLOQIY QARASHLARINI SHAKLLANISHINING TARIXIY-IJTIMOIIY OMILLARI	186-198
<i>Ergashev Urolbek Berkinovich</i> AHMAD TOSHKO'PRIZODA ILMLAR TASNIFINING AHAMIYATI	199-205
<i>Qaxorov Pulotjon Xursanmurodovich</i> INSON GO'ZALLIGI VA UNING AXLOQIY VAHOSI	206-211
<i>Абдуллаходжаев Гайрат</i> ГЛОБАЛИЗАЦИЯ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ МОЛОДЕЖИ	212-215
<i>Ro'ziyev Maqsud O'rinovich</i> ABULHASAN BAHMANYOR SHAXSIYATI VA MA'NAVIY MEROSI	216-220

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>O'zbekov Umidjon Narzullo o'g'li, Boboqulova Nilufar Xayrullo qizi</i> BOSHLANG'ICH TA'LIM INGLIZ TILI DARSLARIDA OG'ZAKI NUTQNI SHAKLLANTIRISH	221-225
<i>Kamalova Madina</i> CHINGIZ AYTMATOV ASARLARIDA BOLA RUHIYATI	226-230
<i>Karimov Rivojiddin Gulamjonovich</i> DISCOURSE AND ITS LINGUOCULTURAL INTERPRETATION	231-240
<i>Baxtiyorova Maftuna Baxtiyorovna</i> INGLIZ TILIDA ANTROPONIMIK BIRLIKLARNING LEKSIK-SEMANTIK TAHLILI	241-246
<i>Nurmuxammedov Yusuf Shakarboyevich</i> FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING MA'NO QATLAMLARI, METAFORA VA METONIMIYA KABI LINGVISTIK HODISALAR BILAN ALOQASI	247-251
<i>Xujakulov Ravshan Isroilovich</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA XALQ TABOBATIGA OID LEKSIK BIRLIKLARNING DERIVATSION TADQIQI	252-258
<i>Olimova Khurshida Vaydillayevna</i> "PROPER NOUNS IN ENGLISH AND UZBEK: STRUCTURE AND THEIR UNIQUE FEATURES"	259-263
<i>Ermatov Ixtiyor, Risqulova Muslima</i> "DEVONU LUG'OTIT TURK" ASARIDA TOPONIMLARNING BERILISHI	264-269
<i>Abduraimova Dinara Bahodir qizi, Abdullayeva Nilufar Ramazonovna</i> INGLIZ TILIDAGI LEKSIK MATERIALLARNI BOYITISHDA ZAMONAVIY TEKNOLOGIYALARNING O'RNI	270-273
<i>Mardonov Maxmud</i> LATIFALARNI TASNIF QILISH MEZONLARI VA TASNIFOTI	274-280
<i>Nazarov Sardor Shamurodovich</i> A COMPARATIVE STUDY OF STRUCTURAL-SEMANTIC CHARACTERISTICS OF ENGLISH AND UZBEK LANGUAGE WORD COMBINATIONS	281-284

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Абдурасулова Кумриниса Раимкуловна, Каракетова Дилноза Юлдашевна</i> КРИМИНОЛОГИЯДА САБАБИЯТ	285-302
<i>Yumatov Bogdan Olegovich</i> APPROACHES TO UNDERSTANDING THE PRINCIPLES OF ANTI-CORRUPTION MONITORING	303-309
<i>Абдурахманова Нодирахон</i> ПРОБЛЕМЫ ИМПЛЕМЕНТАЦИИ СМАРТ-КОНТРАКТОВ В ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО УЗБЕКИСТАНА	310-317
<i>Бекбутаева Лобар</i> СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА ПРАВ ДЕТЕЙ-СИРОТ И ДЕТЕЙ, ОСТАВШИХСЯ БЕЗ ПОПЕЧЕНИЯ РОДИТЕЛЕЙ: МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ СТАНДАРТЫ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ	318-323

<i>Nishonov Abdulloh Ubaydulloh o'g'li</i> CHIQUINDILARNI TRANSCHEGARAVIY TASHISH VA OLIB O'TISHNING XALQARO HUQUQIY TARTIBI	324-329
<i>Саидов Шохруххон Музаффарович</i> ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИНИНГ ҲУҚУҚ ИЖОДКОРЛИГИ ФАОЛИЯТИДАГИ ИШТИРОКИНИ БАҲОЛАШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ	330-338
<i>Maxmudov Sunnat Azim o'g'li</i> AYBLILIK TO'G'RISIDAGI MASALANI HAL QILMAY TURIB JINOYAT ISHINI TUGATISH TARTIBI: QONUNCHILIKDAGI MUAMMOLAR TAHLILI	339-348
<i>Inomxo'jaeva Sanobar Muxammadixonovna</i> JAMIYATDA HUQUQIY ONGNI RIVOJLANTIRISHDA HUQUQIY TARBIYA USULLARINING AHAMIYATI	349-355
<i>Mirzakarimova Dilafuz Doniyorovna</i> SUN'IY INTELLEKT, ROBOTOTEXNIKA VA HUQUQ: SUN'IY INTELLEKTNING XAVFSIZ KIBERXAVFSIZLIK TIZIMLARIGA TA'SIRI	356-362
<i>Raximjonova Nargizaxon Raximjonovna</i> YAGONA JINOYATNING JINOYAT-HUQUQIY TAVSIFI	363-368
<i>Dehqanov Raxmatilla Mirzaraxmat o'g'li</i> ISTE'MOLCHILAR ISHTIROKIDAGI TRANSCHEGARAVIY MUNOSABATLAR UCHUN QO'LLANADIGAN HUQUQ	369-374
13.00.00 - PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Iminaxunova Iroda Xuseynovna</i> DIAGNOSTIK YONDASHUV ASOSIDA XORIJIY TILNI O'QITISH IMKONIYATLARI	375-379
<i>Xusanova Mohira</i> XORIJIY TILLARNI O'QITISH VA NAZORAT QILISHNING MAZMUNI	380-386
<i>Haqberdiyev Baxtiyor Rustamovich</i> TEXNIK VA SAN'AT FANLARINI INTEGRATIV O'QITISHDA SINERGETIK KOMPETENTLIKNI TAKOMILLASHTIRISH	387-391
<i>Erkulova Feruza Melikuziyevna</i> THE ROLE OF METHODOLOGICAL TRAINING IN ENHANCING PROFESSIONAL COMPETENCE OF FOREIGN LANGUAGE TEACHERS	392-402
<i>Malikova Madina Abduraxmon qizi</i> INGLIZ TILI DARSLARINI O'QITISH JARAYONIDA HAMKORLIK VA KOOPERATIV O'QITISH TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING USTUVOR USULLARI	403-407
<i>Умаров Азиз Авазович</i> РОЛЬ ДИАЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ: МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ	408-412
<i>Рахмонова Шалола Фахриддин кизи</i> ЖАМИЯТ РИВОЖЛАНИШИДА МЕДИА КОМПЕТЕНЦИЯНИНГ ЎРНИ	413-417
<i>Boymirzaeva Raximaxon Xoshimjonovna</i> XALQ TA'LIMI PEDAGOGLARNI MALAKASINI OSHIRISH JARAYONIDA HUQUQIY ONG VA HUQUQIY MADANIYATINI YUKSALTIRISHGA OID XORIJ TAJRIBASI	418-427

<i>Jamolova Mohigul Baxtiyorovna</i> BO'LAJAK CHET TILI FANI O'QITUVCHILARINING TANQIDIY FIKRLASH QOBILİYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA METODIK ASOSLARI	428-432
<i>Raxmatov Mirzo Mukimovich</i> BO'LAJAK INFORMATIKA O'QITUVCHILARIGA DASTURLASH TILLARINI O'QITISHNI TAKOMILLASHTIRISHDA SEMIOTIK YONDASHUV	433-438
<i>Umirova Mamlakat Imomovna</i> NUTQIY MADANIYATNI O'STIRISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI	439-442
<i>Nafasov Arslon Komilovich</i> TARIX FANINI O'QITISH PEDAGOGIK TADQIQOTLAR OBYEKTI SIFATIDA	443-448
<i>Valiyeva Nasiba Xadiytullayevna</i> OLIJ TA'LIMDA O'QITISHNI RAQAMLASHTIRISHDA ZAMONAVIJ PEDAGOGIK METOD VA MODELLAR	449-455
<i>Мухаммадиева Угиллой Холмуродовна</i> ФОРМИРОВАНИЕ НАВЫКОВ И КОМПЕТЕНЦИЙ В ОБЛАСТИ СИНХРОННОГО ПЕРЕВОДА У СТУДЕНТОВ	456-463
<i>Qosimova Ozoda Xudoynazarovna</i> PEDAGOG XOTIN-QIZLARNING IJTIMOIJ FAOLLIGINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIJ- PEDAGOGIK TAHLILI	464-472

Received: 20 December 2024

Accepted: 5 January 2025

Published: 15 January 2025

Article / Original Paper

SOCIO-PEDAGOGICAL ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF SOCIAL ACTIVITY OF WOMEN TEACHERS

Kasimova Ozoda Khudoynazarovna,

Uzbekistan-Finland Pedagogical Institute,

Associate Professor of "Pedagogy" Department

Abstract. This article describes the socio-pedagogical analysis of the development of the social activity of female teachers. The article examines the role of women educators in society, their contribution to the education system, gender equality and the influence of social conditions on their activity. Pedagogical approaches, innovative methods and processes of adaptation to changes in society were also analyzed.

Keywords: women pedagogues, social activity, gender equality, educational system, innovative methods, social conditions, professional development, socio-pedagogical analysis, changes in society, pedagogical approaches.

PEDAGOG XOTIN-QIZLARING IJTIMOY FAOLLIGINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOY-PEDAGOGIK TAHLILI

Qosimova Ozoda Xudoynazarovna,

O'zbekiston-Finlyandiya pedagogika instituti,

"Pedagogika" kafedrasida dotsenti

Annotatsiya. Ushbu maqolada pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishning ijtimoiy-pedagogik tahlili yoritib berilgan. Maqolada pedagog xotin-qizlarning jamiyatdagi roli, ta'lim tizimiga qo'shgan hissasi, gender tengligi va ijtimoiy sharoitlarning ularning faolligiga ta'siri o'rganiladi. Shuningdek, pedagogik yondashuvlar, innovatsion metodlar va jamiyatdagi o'zgarishlarga moslashish jarayonlari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: pedagog xotin-qizlar, ijtimoiy faollik, gender tengligi, ta'lim tizimi, innovatsion metodlar, ijtimoiy sharoitlar, kasbiy rivojlanish, ijtimoiy pedagogik tahlil, jamiyatdagi o'zgarishlar, pedagogik yondashuvlar.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I1Y2025N64>

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi jamiyatda gender tengligini ta'minlash va ta'lim tizimining rivojlanishiga katta hissa qo'shadi. Ularning faolligini oshirish, kasbiy rivojlanish va innovatsion metodlarni qo'llash, jamiyatdagi ijtimoiy o'zgarishlarga moslashish uchun muhimdir. Shuning uchun pedagog xotin-qizlarga teng imkoniyatlar yaratish va ularning faolligini qo'llab-quvvatlash dolzarb vazifa hisoblanadi.

Gender tengligini ta'minlash ta'lim tizimi rivojida muhim omil hisoblanadi. Xotin-qizlarning ta'lim va kasb sohasida yetarlicha faollik ko'rsatishi jamiyatning iqtisodiy va ijtimoiy barqarorligini ta'minlashga yordam beradi. UNESCO ma'lumotlariga ko'ra, ta'lim sohasida gender tengligini ta'minlash orqali global darajadagi barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish mumkin. [4; 78-81- 6.].

Pedagogik faoliyatda xotin-qizlarning yetakchi rol o'ynashi jamiyatdagi boshqa sohalarda ham ijtimoiy tenglikni kuchaytiradi. A. V. Kiryakova bu borada pedagogik faoliyatda

xotin-qizlarning roli nafaqat bolalar ta'limiga, balki jamiyatda umumiy madaniy va ijtimoiy rivojlanishiga ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi. [1; 45-47- 6.].

Xotin-qizlar uchun teng imkoniyatlar yaratish bugungi kunda juda muhim hisoblanadi.

Xotin-qizlarga innovatsion texnologiyalarni qo'llash va ularning kasbiy malakasini oshirishda yangi imkoniyatlar yaratish muhimdir. Bu borada jamiyat va davlatning qo'llab-quvvatlashi, tegishli dasturlarni amalga oshirish va mutaxassislarni tayyorlash jarayonida gender tengligini ta'minlash dolzarbdir masala hisoblanadi.

Xotin-qizlar uchun teng imkoniyatlarni ta'minlash jamiyatda muhim vazifa hisoblanadi. Ularning pedagogik sohadagi faolligini oshirish uchun ularning kasbiy rivojlanishiga ko'maklashish, innovatsion metodlarni joriy etishga imkoniyat yaratish va ijtimoiy mas'uliyatni oshirish zarur. V. S. Lazarev o'z ishida pedagoglarning kasbiy faoliyatidagi muvaffaqiyat gender tengligi va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash bilan chambarchas bog'liq ekanligini ta'kidlaydi. [1; 112-115- 6.].

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishning ijtimoiy-pedagogik tahlili jamiyatda ular o'ynagan rol va ularning ta'lim sohasidagi faoliyatini kengaytirish, shuningdek, gender tengligi, ijtimoiy mas'uliyat va innovatsion pedagogik yondashuvlar orqali ularning ijtimoiy faolligini oshirishni, xotin-qizlarning jamiyatdagi o'rnini aniqlash va ularga teng imkoniyatlarni taqdim etishning ijtimoiy va pedagogik jihatlarini chuqur o'rganadi. Quyidagi jadvalda bu tahlilning asosiy jihatlarini keltirib o'tamiz.

1-jadval

№	Mavzu	Tushuncha va ahamiyati
1	Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi: tushuncha va ahamiyati	Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi nafaqat ta'lim berish, balki jamiyatdagi ijtimoiy jarayonlar, siyosat va madaniyatga faol ishtirok etishdir. Bu, o'z-o'zini tarbiyalash, kasbiy rivojlanish va jamiyatdagi muhim o'zgarishlarga hissa qo'shishni o'z ichiga oladi. Ta'limdagi ijtimoiy o'zgarishlarga moslashish va yangi metodologiyalarni qo'llashni anglatadi.
2	Gender tengligi va pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi	Gender tengligi jamiyatda barcha fuqarolarga teng huquqlar va imkoniyatlar yaratishga qaratilgan prinsipdir. Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi gender tengligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Ta'lim tizimida gender tengligini rivojlantirish, pedagog xotin-qizlarning faoliyatini qo'llab-quvvatlash va ularga teng imkoniyatlar yaratish jamiyatda xotin-qizlarning o'rnini mustahkamlashga yordam beradi.
3	Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishning pedagogik asoslari	Pedagogik yondashuvlar pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda muhimdir. Yangi pedagogik metodlar va innovatsiyalar, ta'lim tizimining ijtimoiy o'zgarishlarga moslashuvi, xotin-qizlarning jamiyatdagi roli va ta'lim jarayonidagi faol ishtirokini kengaytiradi. Gender yondashuvlar xotin-qizlarning kasbiy imkoniyatlarini kengaytirish va ularni jamiyatda faol ishtirok etishga undashda yordam beradi.
4	Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini	Oila, jamiyat, davlat siyosati va ta'lim tizimi pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini qo'llab-quvvatlash yoki to'siq bo'lishi mumkin. O'zgaruvchan iqtisodiy sharoitlar, gender

	rivojlantirishda ijtimoiy sharoitlar	stereotiplari, oila va ish o'rtasidagi muvozanatni topishdagi qiyinchiliklar pedagog xotin-qizlarning faolligiga to'sqinlik qilishi mumkin. Davlatning gender siyosati, ta'lim tizimining o'zgarishi va ilg'or pedagogik texnologiyalar bu faollikni oshirishga yordam beradi.
5	Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari	Yangi renessans sharoitida ta'limda innovatsiyalar pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda asosiy vositalardan biridir. Innovatsion ta'lim metodlari, masofaviy ta'lim, onlayn platformalar va yangi texnologiyalar pedagog xotin-qizlarga o'z faoliyatlarini kengaytirish va jamiyatdagi o'zgarishlarga moslashish imkoniyatini yaratadi. Ta'limda innovatsiyalar orqali pedagog xotin-qizlar o'z bilimlarini kengaytirishi va ijtimoiy faolliklarini oshirishi mumkin.
6	Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishning ijtimoiy pedagogik tahlili.	Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirish ijtimoiy va pedagogik jihatdan nafaqat ta'lim sohasida, balki jamiyatdagi ijtimoiy, siyosiy va madaniy jarayonlarda ham muhim ahamiyatga ega. Gender tengligi, pedagogik yondashuvlar, ijtimoiy sharoitlar va innovatsiyalar bu jarayonni qo'llab-quvvatlaydigan asosiy omillardir. Ijtimoiy-pedagogik tahlil ta'lim tizimining ijtimoiy va pedagogik o'zgarishlarga moslashishini ta'minlaydi.

1. Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi: tushuncha va ahamiyati

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi — bu nafaqat ta'lim berish, balki jamiyatdagi ijtimoiy jarayonlar, siyosat, madaniyat va boshqa sohalarga faol ishtirok etishdir. Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi jamiyatda o'zgarishlar kiritishga, ta'lim sohasida yangiliklar kiritishga, va fuqarolik mas'uliyatini oshirishga qaratilgan faoliyatni o'z ichiga oladi.

1. Ta'lim tizimida o'zgarishlarni amalga oshirish: Pedagog xotin-qizlar jamiyatdagi ijtimoiy va siyosiy o'zgarishlarga moslashishga, yangi metodologiyalarni qo'llashga tayyor bo'lishlari kerak. Bu o'zgarishlar ta'lim sifatini yaxshilash va zamonaviy pedagogik talablar bilan hamohang bo'lishni ta'minlaydi.
2. Ijtimoiy mas'uliyatli fuqarolarni tarbiyalash: Pedagog xotin-qizlar ijtimoiy faolligini oshirish orqali o'quvchilarda jamiyatga mas'uliyatli va faol fuqarolar sifatida rivojlanishlarini ta'minlashadi. Bu nafaqat ta'lim jarayonini, balki jamiyatni ham rivojlantirishga xizmat qiladi.
3. Gender tengligi: Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi gender tengligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Xotin-qizlarning ta'lim va jamiyatda faol ishtirok etishi, ularning imkoniyatlarini kengaytiradi va jamiyatda xotin-qizlarning o'rnini mustahkamlashga yordam beradi.
4. Kasbiy rivojlanish: Pedagog xotin-qizlar o'z kasbiy mahoratini oshirishi, yangi pedagogik yondashuvlarni o'rganishi va kasbda o'zlarining ijtimoiy faolligini rivojlantirish orqali yanada muvaffaqiyatli bo'lishlari mumkin.
5. Jamiyatdagi o'zgarishlarga hissa qo'shish: Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi jamiyatda ijtimoiy adolat, tenglik va yaxshilikni qaror toptirishga yordam beradi. O'zining kasbiy va shaxsiy faoliyati orqali ular ijtimoiy jarayonlarga hissa qo'shadilar.

2. Gender tengligi va pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi.

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi va gender tengligi.

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi jamiyatda gender tengligini ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Xotin-qizlarning ta'lim tizimida faol ishtirok etishi, ular uchun teng imkoniyatlarni yaratish va jamiyatdagi o'rinlarini mustahkamlashga yordam beradi. Gender tengligini rivojlantirish va pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini oshirish orqali jamiyatda quyidagi ijobiy o'zgarishlarga erishish mumkin:

1. Pedagog xotin-qizlarga teng imkoniyatlar yaratish

Pedagog xotin-qizlarning ta'lim tizimida teng imkoniyatlarga ega bo'lishi, ularning kasbiy o'sishi va rivojlanishiga turtki beradi. Bu orqali xotin-qizlar o'zining malakasini oshirishi, yangi pedagogik metodlarni o'rganishi va ta'lim jarayoniga yanada samarali hissa qo'shishi mumkin. Ularning ijtimoiy faolligi jamiyatdagi o'zgarishlarga ijobiy ta'sir qiladi.

2. Xotin-qizlarning jamiyatdagi o'rnini mustahkamlash

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi gender tengligini ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ayollar ta'lim tizimida faol ishtirok etishlari, o'quvchilarga jamiyatdagi o'rni, fuqarolik mas'uliyati va ijtimoiy faollikni targ'ib qilishda yordam beradi. Bu xotin-qizlarning o'zlarining ijtimoiy o'rnini mustahkamlashga, shuningdek, jamiyatda o'rnatilgan gender stereotiplarini yengishga yordam beradi.

3. Jamiyatda gender stereotiplariga qarshi kurashish

Pedagog xotin-qizlar o'zlarining ijtimoiy faolligi orqali gender stereotiplarini yengish va ijtimoiy adolatni ta'minlashda faol qatnashishi mumkin. Xotin-qizlarning ta'lim sohasida faolligi, ularning faqatgina an'anaviy oilaviy rolda emas, balki jamiyatdagi barcha sohalarda teng va faol ishtirok etishlarini ko'rsatadi.

4. Ta'lim tizimida gender tengligini rivojlantirish

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi, ta'lim tizimida gender tengligini yaratishning asosiy vositasidir. Pedagogik yondashuvlarda gender tengligini ta'minlash, pedagog xotin-qizlarning malakalarini oshirish va ularni jamiyatdagi o'zgarishlarga moslashtirish orqali gender tengligi to'g'risida ongli fikrlarni shakllantirish mumkin. Bu orqali ta'lim tizimida tenglik va adolatning yangi paradigma si rivojlanadi.

5. Ijtimoiy faollik va fuqarolik mas'uliyatini oshirish

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi, ularni jamiyatda mas'uliyatli fuqarolar sifatida tarbiyalashga yordam beradi. Xotin-qizlar, ta'lim jarayonida o'quvchilarga ijtimoiy, siyosiy, va madaniy masalalarga nisbatan faollikni o'rgatishda va fuqarolik mas'uliyatini oshirishda asosiy rol o'ynaydi.

3. Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishning pedagogik asoslari.

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirish, ta'lim tizimining rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon pedagogik asoslar bilan bog'liq bo'lib, ularning maqsadi xotin-qizlarni nafaqat ta'lim beruvchi sifatida, balki jamiyatdagi faol ishtirokchilarga aylantirishdir. Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini oshirish uchun pedagogik yondashuvlar, metodlar va innovatsiyalar zarur.

- Pedagogik yondashuvlar

Pedagogik yondashuvlar xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Yangi pedagogik yondashuvlar, xotin-qizlarni faqat ta'lim jarayonida emas, balki jamiyatda ham faol ishtirok etishga undashga qaratilgan. Ularning kasbiy malakalarini oshirish, o'z-o'zini tarbiyalash va ijtimoiy mas'uliyatni rivojlantirishga yordam beradigan yondashuvlar kerak.

- Innovatsion pedagogik metodlar

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda innovatsion pedagogik metodlar katta ahamiyatga ega. Yangi metodlar orqali pedagoglar o'quvchilarni faollikka undash, o'zaro hamkorlikda ishlashga rag'batlantiradi. Shu bilan birga, innovatsiyalar yordamida pedagog xotin-qizlar jamiyatdagi o'zgarishlarga moslashadi va o'z faoliyatlarini kengaytiradi.

- Ta'lim tizimining moslashuvchanligi

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda ta'lim tizimining moslashuvchanligi ham katta rol o'ynaydi. Ta'lim tizimi ijtimoiy o'zgarishlarga moslashishi, yangi pedagogik metodlarni joriy qilishi va gender tengligini ta'minlashi kerak. Ta'lim tizimining moslashuvchanligi pedagog xotin-qizlarni ijtimoiy faollikni rivojlantirishga undaydi.

- Kasbiy rivojlanish va shaxsiy o'sish

Pedagog xotin-qizlarning kasbiy rivojlanishi va shaxsiy o'sishi ham ularning ijtimoiy faolligini oshirishga yordam beradi. Kasbiy malakalarini oshirish, yangi pedagogik yondashuvlar va innovatsiyalarni o'rganish pedagog xotin-qizlarni jamiyatda yanada faol ishtirok etishga undaydi.

4. Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda ijtimoiy sharoitlar

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirish, jamiyatda o'zgarishlar va taraqqiyotning asosiy omillaridan biridir. Biroq, ularning faolligini oshirish uchun ijtimoiy sharoitlar muhim rol o'ynaydi. Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda ta'sir qiluvchi ijtimoiy omillar quyidagilarni o'z ichiga oladi: oila, jamiyat, davlat siyosati, ta'lim tizimi va boshqa ijtimoiy sharoitlar. Ijtimoiy sharoitlar pedagog xotin-qizlarning o'z imkoniyatlarini amalga oshirishiga yordam berishi yoki to'siq bo'lishi mumkin.

- Oila va uning roli

Oila pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini shakllantirishda asosiy ijtimoiy muhit hisoblanadi. Oila xotin-qizlarning shaxsiy va kasbiy rivojlanishiga ta'sir qiladi va ularning jamiyatda faol ishtirok etishiga imkoniyatlar yaratadi. Oila xotin-qizlarning o'z-o'zini rivojlantirish, ta'lim olish va jamiyatdagi o'rnini mustahkamlashga imkon beradi.

- Jamiyatdagi gender stereotiplari

Jamiyatdagi gender stereotiplari pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligiga jiddiy ta'sir ko'rsatadi. An'anaviy gender rollari va stereotiplari ayollarga faqat oilaviy va uy-joy ishlarida faoliyat yuritishni, erkaklarga esa professional faoliyatda muvaffaqiyatga erishishni ta'minlashni kutadi. Pedagog xotin-qizlar uchun gender stereotiplari bilan kurashish va ularni yengish, ularning ijtimoiy faolligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

- Davlat siyosati va qonunchilik

Davlat siyosati va qonunchilik pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Ayollar uchun teng imkoniyatlar yaratish, gender tengligini ta'minlash, ta'lim tizimidagi gender diskriminatsiyasini bartaraf etish, kasbiy faoliyatda xotin-qizlarga yordam berish — bularning barchasi davlat siyosatining tarkibiy qismlari bo'lishi kerak. Ayniqsa, ta'lim sohasidagi ayollarga huquqiy yordam va qo'llab-quvvatlash imkoniyatlari ularning ijtimoiy faolligini kuchaytiradi.

- Ta'lim tizimi va uning moslashuvchanligi

Ta'lim tizimi pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Ta'lim tizimining gender tengligiga asoslangan, zamonaviy yondashuvlar va

metodikalar orqali xotin-qizlarning kasbiy faoliyatini rivojlantirish mumkin. Agar ta'lim tizimi gender tengligini ta'minlashga yo'naltirilgan bo'lsa, pedagog xotin-qizlar o'z faoliyatini kengaytirishga, yangi metodlarni o'rganishga va jamiyatdagi o'zgarishlarga moslashishga imkon topadi. Ta'lim tizimida xotin-qizlar uchun maxsus dasturlar, treninglar va o'quv kurslarining mavjudligi, shuningdek, ilg'or pedagogik texnologiyalar pedagog xotin-qizlarning faolligini oshirishga yordam beradi.

- Iqtisodiy sharoitlar

Iqtisodiy sharoitlar pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligiga to'g'ridan-to'g'ri ta'sir qiladi. Iqtisodiy inqiroz, ishsizlik va moliyaviy cheklovlar xotin-qizlarning ta'lim olish, kasbiy rivojlanish va jamiyatda faol ishtirok etish imkoniyatlarini cheklashi mumkin. Shuningdek, oila va ish o'rtasidagi muvozanatni topish, ayniqsa bolali xotin-qizlar uchun qiyin bo'lishi mumkin. Bunday iqtisodiy sharoitlarda, oila moliyaviy yordami va davlatning iqtisodiy siyosati xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini oshirishda yordam berishi mumkin.

- Innovatsion texnologiyalar va onlayn imkoniyatlar

Bugungi kunda innovatsion texnologiyalar va onlayn ta'lim imkoniyatlari pedagog xotin-qizlarga o'z faoliyatlarini kengaytirishga yordam beradi. Masofaviy ta'lim va onlayn platformalar pedagog xotin-qizlarga o'z bilimlarini kengaytirish, yangi pedagogik metodlarni o'rganish va jamiyatdagi o'zgarishlarga moslashish imkoniyatini yaratadi. Bu esa ularning ijtimoiy faolligini oshiradi. Shuningdek, internet va raqamli texnologiyalar orqali o'qituvchilar jamiyatda faol ishtirok etishga, turli ijtimoiy va siyosiy masalalarga nisbatan o'z fikrini bildirishga imkon topadilar.

5. Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar va yangi pedagogik texnologiyalar muhim o'rin tutadi. Innovatsiyalar ta'lim tizimining rivojlanishiga turtki beradi, pedagog xotin-qizlarga o'z bilimlarini kengaytirish, kasbiy rivojlanish va ijtimoiy mas'uliyatni oshirish imkoniyatlarini yaratadi. Bunda nafaqat ta'lim metodlarini, balki pedagog xotin-qizlarning jamiyatdagi o'rnini mustahkamlash, ularning faol ishtirokini ta'minlash uchun turli yondashuvlar qo'llaniladi.

- Masofaviy ta'lim va onlayn platformalar

Masofaviy ta'lim pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Internet orqali ta'lim olish va o'qitish imkoniyatlari pedagog xotin-qizlarga o'z kasbiy bilimlarini kengaytirish va zamonaviy pedagogik yondashuvlarni o'rganish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Onlayn platformalar, vebinarlar, video darsliklar va masofaviy kurslar yordamida pedagog xotin-qizlar yangi texnologiyalarni o'zlashtirishlari, ta'lim metodlarini yangilashlari va zamonaviy pedagogik tendensiyalarni bilishlari mumkin. Bularning barchasi ularning ta'lim tizimida o'z o'rnini yanada mustahkamlashga va jamiyatda ijtimoiy faollikni oshirishga yordam beradi.

- Interaktiv va kolaborativ ta'lim metodlari

Innovatsion yondashuvlardan biri — interaktiv va kolaborativ ta'lim metodlaridan foydalanishdir. Pedagog xotin-qizlar o'quvchilarga nafaqat bilim berish, balki ular bilan birgalikda o'rganish, yangi g'oyalar bilan almashish va muammolarni birgalikda hal qilish imkoniyatini yaratishadi. Masalan, guruhli ishlash, loyiha asosida ta'lim berish, muammoli vaziyatlar yechimini topish kabi metodlar pedagog xotin-qizlarga o'z ijtimoiy faolligini oshirish

imkonini beradi. Bunday metodlar orqali xotin-qizlar o'quvchilarga faqat bilim berish bilan cheklanmay, balki ijtimoiy mas'uliyatni, jamiyatda o'z o'rnini topish va boshqalar bilan hamkorlik qilishni ham o'rgatadilar.

- Innovatsion pedagogik texnologiyalar

Innovatsion pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishda yordam beradi. Masalan, interaktiv doskalar, multimedia resurslari, virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalar yordamida pedagog xotin-qizlar ta'limni yanada interaktiv va amaliy qilishadi. Bu texnologiyalar o'quvchilarda ko'proq qiziqish va faol ishtirokni oshiradi, pedagog xotin-qizlar esa o'z faoliyatlarini rivojlantiradi va jamiyatda ko'proq ijtimoiy faoliyatlarni amalga oshiradilar. Shuningdek, bu texnologiyalar pedagog xotin-qizlarga o'z kasbiy mahoratini oshirish va ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish imkoniyatini yaratadi.

- Raqamli texnologiyalar va axborot tizimlari

Raqamli texnologiyalarni qo'llash pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda muhim vositalardan biridir. Axborot texnologiyalari, masalan, mobil ilovalar, ijtimoiy tarmoqlar, raqamli kitobxona va boshqa raqamli platformalar orqali pedagog xotin-qizlar o'z bilimlarini yangilab borishlari, yangi pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirishlari, va jamiyatdagi ijtimoiy va siyosiy jarayonlarga faol ishtirok etishlari mumkin. Raqamli texnologiyalar yordamida pedagog xotin-qizlar nafaqat ta'lim berish, balki jamiyatda faol fuqarolar sifatida o'z ta'sirlarini oshirishlari mumkin.

- Gender yondashuvlari va tenglikka asoslangan innovatsiyalar

Innovatsion yondashuvlar orasida gender tengligini ta'minlashga qaratilgan yondashuvlar ham alohida o'rin tutadi. Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini oshirishda gender tengligini qo'llab-quvvatlovchi metodologiyalarni ishlab chiqish zarur. Bu, masalan, ta'limda gender stereotiplarini yengish, xotin-qizlarning kasbiy imkoniyatlarini kengaytirish va ta'lim tizimida tenglikni ta'minlashni o'z ichiga oladi. Pedagog xotin-qizlarning faolligini rivojlantirishda, ular uchun maxsus dasturlar, treninglar, gender o'qitish kurslari va boshqa pedagogik dasturlarni yaratish zarur.

- Ko'ngillilar harakati va ijtimoiy faoliyatlar

Pedagog xotin-qizlar ijtimoiy faolligini rivojlantirishda ko'ngillilar harakati va ijtimoiy xizmatlar ham katta rol o'ynaydi. Xotin-qizlar o'z kasbiy faoliyatlari bilan birga jamiyatdagi muammolarni hal qilishda, ijtimoiy xizmatlar ko'rsatishda va ko'ngillilar ishlari orqali jamiyatdagi ijtimoiy o'zgarishlarga hissa qo'shadilar. Ko'ngillilar harakatida ishtirok etish pedagog xotin-qizlarga ijtimoiy mas'uliyatni his qilish, jamoat ishlari va jamiyatdagi o'zgarishlarga ta'sir qilish imkoniyatini beradi.

- Liderlik va motivatsion dasturlar

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda liderlik va motivatsion dasturlarni tashkil etish ham muhimdir. Pedagog xotin-qizlar o'zlarini lider sifatida rivojlantirishlari, boshqalarga ilhom berishlari va jamiyatdagi ijtimoiy o'zgarishlar uchun rag'batlantiruvchi rol o'ynashlari kerak. Liderlik dasturlari, ko'p tomonlama treninglar va motivatsion sessiyalar pedagog xotin-qizlarni nafaqat ta'lim jarayonida, balki jamiyatdagi boshqa sohalarda ham faol ishtirok etishga tayyorlaydi.

6. Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishning ijtimoiy pedagogik tahlili

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirish ijtimoiy va pedagogik jihatdan muhim jarayon bo'lib, bu nafaqat ta'lim sohasidagi yangiliklarni, balki jamiyatdagi

o'zgarishlarga javob berish, yangi ijtimoiy talablarni qondirish, xotin-qizlarning jamiyatda faol ishtirokini ta'minlash va ularga teng imkoniyatlar yaratishga qaratilgan strategiyalarni o'z ichiga oladi. Ushbu tahlil pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishga ta'sir qiluvchi omillarni, shuningdek, bu jarayonning jamiyat va ta'lim tizimidagi ahamiyatini ko'rsatadi.

- Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligiga ijtimoiy sharoitlarning ta'siri

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda ijtimoiy sharoitlarning o'rni katta. Jamiyatda mavjud bo'lgan ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy sharoitlar pedagog xotin-qizlarga o'z kasbiy faoliyatlarini amalga oshirishda yordam berishi yoki to'siq bo'lishi mumkin.

- Pedagogik yondashuvlarning ijtimoiy faollikka ta'siri

Pedagogik yondashuvlar pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini oshirishda muhim o'rin tutadi. Ta'lim jarayonida qo'llaniladigan metodlar, yondashuvlar va metodologiyalar ularning kasbiy rivojlanishi, o'zaro munosabatlari va jamiyatdagi roli haqida qarashlarini shakllantiradi.

- Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda davlat siyosatining o'rni

Davlat siyosati va gender tengligi siyosatlari pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishga bevosita ta'sir qiladi. Davlatning gender tengligi bo'yicha olib borilayotgan siyosatlari, xotin-qizlarning ta'lim olish, kasbiy faoliyatlarini davom ettirish, jamiyatda faol ishtirok etish uchun yaratadigan imkoniyatlar, pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini oshirishga katta hissa qo'shadi.

- Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda innovatsion metodlarning roli

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda innovatsion pedagogik metodlarning roli ham juda katta. Masofaviy ta'lim, onlayn platformalar va yangi texnologiyalar pedagog xotin-qizlarga o'z faoliyatlarini kengaytirish, jamiyatdagi o'zgarishlarga moslashish imkoniyatini yaratadi. Innovatsion yondashuvlar ta'lim tizimini zamonaviylashtiradi va pedagog xotin-qizlarga yangi kasbiy imkoniyatlar yaratadi.

Gender tengligi nafaqat xotin-qizlarning huquqlarini himoya qilish, balki ularning ijtimoiy faolligini oshirishning asosiy sharti hisoblanadi. Bu haqda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyev o'zining 2019-yilgi Murojaatnomasida xotin-qizlar uchun teng huquq va imkoniyatlarni ta'minlash bo'yicha bir qator islohotlarni amalga oshirish zarurligini ta'kidlagan edi. [1; 25–26- 6.].

Shuningdek, ta'lim sohasidagi gender tengligi nafaqat o'quvchilarning bilim olishiga, balki ta'lim berayotgan pedagoglar uchun ham teng imkoniyatlarni yaratishga xizmat qiladi. UNESCO va boshqa xalqaro tashkilotlar ta'lim sohasida gender tengligini ta'minlash global muammolarni hal etishda hal qiluvchi omil bo'lib xizmat qilishini ta'kidlaydi. [1; 34-38- 6.].

Pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi nafaqat ularning shaxsiy rivojlanishiga, balki jamiyatning barqaror rivojlanishiga ham katta hissa qo'shadi. Ularning kasbiy rivojlanishiga sharoit yaratish, gender tengligini ta'minlash va ularning faolligini oshirish jamiyatdagi o'zgarishlarga moslashish imkonini beradi. Shuning uchun pedagog xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash, ularga teng imkoniyatlar yaratish va gender tengligini ta'minlash dolzarb masala bo'lib qoladi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, pedagog xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi jamiyatdagi o'zgarishlarga moslashish, yangi pedagogik yondashuvlar va ta'lim metodlarini qo'llash orqali

ijtimoiy mas'uliyatli fuqarolarni shakllantirishga yordam beradi. Gender tengligi, ijtimoiy sharoitlar, innovatsiyalar va pedagogik yondashuvlar xotin-qizlarning faolligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ta'limda gender tengligini ta'minlash, yangi metodlarni joriy etish va ijtimoiy imkoniyatlar yaratish pedagog xotin-qizlarning jamiyatdagi roli va o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi. Ularning ijtimoiy faolligini rivojlantirish, jamiyatning ijtimoiy va madaniy o'zgarishlariga ta'sir ko'rsatadi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Kiryakova, A. V. (2012). Pedagogik faoliyatda xotin-qizlarning roli. Moskva: Pedagogika nashriyoti.
2. Lazarev, V. S. (2016). Pedagoglarning kasbiy rivojlanishi va gender tengligi. Sankt-Peterburg: Ta'lim va Fan.
3. Mirziyoyev, Sh. M. (2019). O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Matbuot xizmati.
4. UNESCO. (2015). Education for All 2000-2015: Achievements and Challenges. Paris: UNESCO Publishing.
5. UNESCO. (2020). Global Education Monitoring Report 2020: Gender report. Paris: UNESCO Publishing.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 1 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).